

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Auteur

[Redacted signature block]

TER BESLISSING

Datum

10 oktober 2022

Kenmerk

DGA-PAV / 22513686

Bhm 22538366

Kopie aan

[Redacted list of recipients]

Bijlage(n)

1

nota

BESLISNOTA: Aanbieden rapport
handhavingsinstrumentarium keuringsdiensten obv
lkw en zpw

Parafenroute

[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]

Aanleiding

In maart 2022 is de Evaluatie van het handhavingsinstrumentarium gebaseerd op de Zaaizaad- en plantgoedwet (Zpw) en de Landbouwkwaliteitswet (Lkw) door onderzoeksbureau Kwink opgeleverd. Dit rapport was toegezegd door de toenmalig bewindspersoon aan de Tweede Kamer met als directe aanleiding een fraudezaak in de aardappelsector. Het rapport kan nu met een appreciatie worden aangeboden.

Geadviseerd besluit

U kunt dit rapport met de bijgevoegde brief aanbieden aan Tweede Kamer en daartoe de Kamerbrief ondertekenen.

Kernpunten

- Op 19 november 2019 heeft de toenmalige bewindspersoon toegezegd onderzoek te laten doen naar de handhavingsinstrumenten van de zelfstandige bestuursorganen (zbo's) die keuringen verrichten in het kader van de Landbouwkwaliteitswet en de Zaaizaad- en plantgoedwet en toezien op de naleving van de bepalingen in deze regelgeving. Kwink groep heeft dit onderzoek in opdracht van LNV uitgevoerd in 2021 en 2022. Het rapport is in maart 2022 afgerond.
- De betrokken diensten zijn de Bloembollenkeuringsdienst (BKD), Controle Orgaan Kwaliteits Zaken (COKZ), Kwaliteits-Controle-Bureau (KCB), Nederlandse Algemene Keuringsdienst (NAK), Naktuinbouw en Skal Biocontrole (Skal). NVWA is tweedelijns toezichthouder binnen het stelsel.
- Als Minister bent u verantwoordelijk voor het functioneren van het gehele stelsel.
- De belangrijkste conclusie uit het rapport is dat het systeem over het algemeen goed werkt, maar dat er in de praktijk knelpunten worden ervaren bij de handhaafbaarheid van huidige wet- en regelgeving. Dit

heeft o.a. te maken met de gelaagdheid van de regelgeving (Europees/nationaal) en met het functioneren van de keten van toezicht en handhaving

- De genoemde zbo's zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van het rapport. Tevens zijn de concept- en eindversie van het met hen besproken. Zij onderschrijven de uitkomsten van het rapport. Ook is de brief met hen afgestemd.
- Het rapport geeft aanbevelingen op het punt van:
 - complexiteit van wet- en regelgeving;
 - handhaafbaarheid van wet- en regelgeving;
 - toereikendheid van het handhavingsinstrumentarium; en
 - opvolging van mogelijke overtredingen.
- In de Kamerbrief worden de aanbevelingen van het rapport onderschreven.
- U kondigt aan met een wetsvoorstel te komen om de Lkw en de Zpw te wijzigen. Hiermee wilt u het handhavingsinstrumentarium versterken en proberen de regelgeving te vereenvoudigen. Vanwege de grote Europese component in deze regelgeving zal vergaande vereenvoudiging niet mogelijk zijn.
- Het verdere proces is gericht op een verbetering van het stelsel, waarbij ook wetswijziging(en) worden voorzien (specifiek de Landbouwkwaliteitswet; de Zaaizaad- en plantgoedwet en onderliggende regelgeving). Naast het opstellen van het genoemde wetsvoorstel, zijn de eerste stappen gezet om de knelpunten die op korte termijn kunnen worden opgelost, ook daadwerkelijk op te lossen. Dit gebeurt in overleg met de betrokken diensten.
- Gezien het traject van wetswijziging wordt een meerjarig proces verwacht op dit onderwerp.

Toelichting

Achtergrond

In 2019 is een fraudezaak binnen de aardappelsector aan het licht gekomen. In dat kader heeft NAK aangegeven graag over een breder handhavingsinstrumentarium te willen beschikken¹. Hierover zijn Kamervragen gesteld. Om hier een weloverwogen besluit over te kunnen nemen, is destijds door de toenmalige bewindspersoon de voorliggende evaluatie toegezegd aan de Tweede Kamer².

Het stelsel

Er is op het terrein van LNV een grote diversiteit aan regelgeving (veterinaire, fytosanitaire, kwaliteit en biologisch) met specifieke controleorganisaties in de verschillende domeinen. Het gezamenlijke doel van dit stelsel: het toezien op de publieke belangen zoals veiligheid en kwaliteit binnen de domeinen plant, dier, zuivel/eieren en biologische producten in Nederland.³ Het betreft ook toegevoegde waarde voor de hele sector die van essentieel belang is voor de Nederlandse exportpositie.

De vier plantaardige keuringsinstanties (BKD, KCB, NAK en Naktuinbouw) hebben een lange geschiedenis binnen hun sector en zijn vanuit

¹ Engwerda, J. (2019, 4 september) Grote onvrede over aanpak pootgoedfraude. Boerderij

² Kamervragen nr. 20192020-763, vraag 11

³ Zoals geformuleerd in het rapport 'Brede analyse keuringslandschap LNV' (2021)

kwaliteitsvraagstukken als privaat initiatief binnen hun sector ontstaan. Na een lange periode als private keuringsorganisaties zijn vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw ook wettelijke taken aan deze organisaties opgedragen. Dit is later uitgebreid met werkzaamheden die vanuit de NVWA naar de keuringdiensten zijn overgedragen. Daarmee werd de specifieke kennis van de zbo's binnen hun sectoren nog verder benut. Naast de rol van de diensten in de Lkw of Zpw, hebben ze ook hun taken vanuit de Plantgezondheidswet en de Europese Plantgezondheids Verordening.

Binnen de zuivel, eieren en pluimvee-sector is COKZ actief. De wettelijke context van COKZ is veel breder dan de Lkw. De werkzaamheden die COKZ uitvoert vallen onder de wet dieren, het EU Hygiënepakket, de EU-verordening Dierlijke bijproducten en het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) Het tuchtrecht van COKZ is opgenomen in de LKW.

Skal Biocontrole houdt toezicht op de hele biologische keten binnen Nederland. De wettelijke context van Skal betreft de Europese Biologische Verordening en de Landbouwkwaliteitswet. Skal is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) en ziet erop toe dat het biologisch produceren, bewerken en verhandelen van producten voldoet aan de biologische wet- en regelgeving.

Voor alle diensten geldt dat er regulier overleg is met LNV.